

Festlig visesang i
Præstegården
– Se side 5

Efterlysning af
fortidsspor
– Se side 16

Foto: Dan R-J

Skt. Hans bål på Helnæs Strand

Traditionen tro havde Arne Rasmussen, inviteret til bål på stranden nedenfor Østergård. Et stort bål var tilrettelagt. Det giver sig selv, når traditionen byder, at hækkene helst skal være klippede inden Sct. Hans. Nu stod bålet der med ikke mindre end fem 'hekse' på toppen. En af de kendte hjemmelavede i størrelse og udseende og fire tilkøbte i lys-serøde gevandter, som var det en gruppe »elverpiger«, der

skulle følge heksen til Bloksbjerg. Ib Ivar Dahl var indkaldt til at holde båletalen. Han fortalte, med udgangspunkt i Helnæs-runestenen, fundet i 1860 og de tilsvarende stene i Voldtofte og Flemløse, om den samhörighed, der havde været mellem landsbyerne og folkene omkring Helnæsbugten, hvor de bl.a. omkring år 1000 fejrede midsommeren den 21. juni, hvor solen stod højest på himlen og det var

tid at bede guderne om en god høst. Denne festlighed havde den kristne kirke overtaget og gjort den 23. juni til Johannes Døberens fødselsdag og lagt den et halvt år før Jesu fødsel, så var der system i det, men med en ganske anden baggrund. Ib Ivar Dahl gjorde ikke meget for at skjule, at det piner lokale historikere og mange andre, at disse flotte mindesmærker, stenene, der markerer en væsentlig tid for

vore lokale samfund skal befinde sig i lukkede kældre i København og ikke nærmere deres findested. Mens bålet skød til vejrs og heks og elverpiger futede af(sted) sang de ca. 100 tilstedeværende Drachmanns »Midsommer-visen« og Thøger Larsens »Danmark, nu blunder den lyse nat«. Publikum trak sig stille hjemad, enkelte blev til efterslukning og samtale til den lyse nat blev mørkere. *pd*

Helnæs Kro
VÆRD AT KØRE EFTER

Bordbestilling
kan ske på **64 77 13 41**

www.helnaeskro.dk

TØJ, SMYKKER & BRUGSKUNST

PLUMS GAARD - ØSTERGADE 38 - ASSENS
TEL. 6471 1004
WWW.LIVLAWAETZ.DK

**Helnæs
Antik**

**Vi har møbler,
belysning, glas o.m.a.
Tlf. 64 77 14 85**

INDHOLD

Tema: Kunstnerliv på Helnæs

Peter Jørgensen (1870 – 1938) er en rigtig helnæsboer. Født 21. august i huset, der senere blev Tatol og som nu er Højskolens keramikværksted. – side 4 og 5

Peter Abrahamsen – Troubadour i topform

Første koncert i galleriet på Helnæs Gl. Præstegård blev en stor succes at dømme efter antallet af gæster, begejstrede klapsalver og en god stemning fra først til sidst. – side 5 og 6

Nordisk Kulturudveksling

En ny forening er blevet til: Dalype Helnæs, hvis formål bl.a. er at styrke kulturudvekslingen mellem Danmark/ Norge og det øvrige Norden. – side 6 og 7

På Helnæs Højskole - for syvende gang

En midtjyde fra Århus-egnen, er kommet på Helnæs Højskole syv gange siden 2004. Kun et år har hun svigtet. Har gode oplevelser og erfaringer og nogle få, men nyttige råd til skolen til glæde for kursisterne. – side 8

Operaaften på Højskolen

God tilslutning til Højskolens indbydelse til opera med sangere fra Den fynske Opera – side 9

Landsbyfællesskabets nødvendighed

Landsbyfællesskab er et begreb, som havde sin store betydning så længe et arbejdsfællesskab var nødvendigt. Det var det indtil landboreformerne satte ind i midt 1700-tallet. – side 10, 11, 12 og 13

3 brødre – 3 sten

Er der flere af denne slags sten på Helnæs? – side 16

Skt. Hans bål på Helnæs Strand – forsiden**Klumme: ...hvem kan ro uden årer?– side 3****Menighedsrådets Sommerudflugt – side 3****Ny formand for menighedsrådet – side 3****Helnæs Camping – nu med gammeldaws isvafler – side 9****Fugleskydning – nu med anlæg – side 13**

LEDER

Salg af hus på Helnæs

På ture rundt om på halvøen, ses huse og ejendomme til salg i måneder og år. En udvikling, der satte ind for 3-4 år siden, som følge af finanskrisen etc. Følger man salgsprocessen ses, at prisen ved udbuddet, er lavere ved salget. I den sidste fase er det banken eller kreditforeningen, der bestemmer hvor meget kapital, man tør satse i netop dette område. I kommunens landdistriktspolitik er fastholdelse og udvikling af bosætning primære mål, og i undersøgelser af problemet, f.eks. i ”Det, der betyder noget for livet på landet” af Cfl. SDU, april 2011, er det natur, lave huspriser og fællesskabet, der er væsentlige faktorer for folks tilflytning til et landdistrikt. Men står man som sælger af en ejendom på Helnæs, er det ikke smart at skulle reklamere med, at huspriserne er lave. Og hvem vil dog selv sænke prisen på sit hus for at tiltrække nye beboere? Her må naturen, fællesskabet og andre forhold, bruges som salgsargument. Dvs. ejendomsmaeglerens standardbeskrivelser rækker ikke for et sted, der har andre kvaliteter. Gode råd findes i nævnte undersøgelse, bl.a. (citater):

”At natur- og landskabskvaliteter videreudvikles og bliver mere tilgængelige, og at der arbejdes på at få de lokale kvaliteter italesat (forklaret og beskrevet, red.) på en måde, så de spiller sammen med det fællesskab, som man lokalt ønsker at udvikle.

At man i samarbejde med kommune og eksterne parter udarbejder foldere, udnytter og markedsfører de lokale naturkvaliteter både udadtil i forhold til eventuelle nye tilflyttere, men også indadtil i forhold til de borgere, som allerede er flyttet til eller altid har boet i områderne.

At man lokalt arbejder med, hvad der er den gældende fællesskabsforståelse og med måden at integrere tilflytterne, som undersøgelsen viste, jo netop har forventninger til det lokale fællesskab.

Kunne man derved skabe et bedre grundlag for de, der professionelt arbejder med at sælge de mange ledige ejendomme, ville det kræve en markedsføring af stedet, der er i bedre overensstemmelse med stedets værdier, og dermed kunne ”lave priser” skubbes i baggrunden.

Ved genlæsning af Carsten Jensens roman ”Vi, de druknede” faldt et udklip af Fyens Stiftstidende søndag den 22. okt. 2006 ud af bogen. Artiklen var referatet af en samtale med en landdistrikts-ildsjæl ”oppe fra landet”, som spurgte: ”Hvad er det i grunden, der sker på Helnæs?” og han svarede selv: ”På Helnæs sker der noget formidabelt. Huse til salg er væk med det samme. Universitetsfolk strømmer til. Alt virker så velholdt. Man har sit eget blad. Og alle ved, at Helnæs ellers har mistet både skole og brugs. Alligevel foregår der en udvikling, som må forundre.” Det ”Vi, de sælgende” kunne ønske os er en fortælling om natur og fællesskab, der atter skabte grund for en lignende forundring. *pd*

HELNÆSPOSTEN

UAFHÆNGIG AF POLITISKE, ØKONOMISKE OG FORENINGSMÆSSIGE INTERESSER
RYET 22 · HELNÆS · 5631 EBBERUP · TLF. 64 77 12 72 · MOBIL 24 82 25 30
E-MAIL: DREISLER@MAIL.DK · WWW.HELNAESPOSTEN.DK

HELNÆSPOSTEN UDKOMMER HVER MÅNED. OPLAG 300 EKSP. OMDELES GRATIS
TIL SAMTLIGE HUSSTANDE PÅ HELNÆS OG I SOMMERHUSOMRÅDET. SÆLGES I
ABONNEMENT OG LØSSALG (SPAR, EBBERUP)

UDGIVER: HELNÆSPOSTEN (SELVEJENDE)

REDAKTION: POUL DREISLER (ANSV.)

REDAKTIONSUDVALG: ANNE K. HANSEN, ANDERS LYNG, ANDERS L. RASMUSSEN,
SUSANNE B. SØRENSEN, MARIANNE S. THERP, HELLE BLUME ANDRESEN

FOTO: HELLE BLUME ANDRESEN
GRAFISK TILRETTELÆGGELSE: HELNÆSHUS GRAFISK
WEBMASTER: PALLE HERMANSEN

DISTRIBUTION: NIELS ELLEBÆK, HELLE BLUME ANDRESEN, SUSANNE B. SØRENSEN,
PIE BAUER

ANNONCER: NYTEGNING OG ADMINISTRATION SAMT ABONNEMENTER:
ULLA DREISLER TLF. 64 77 12 72 / 24 82 25 30 · E-MAIL: DREISLER@MAIL.DK

ÅRSABONNEMENT: KR. 375,- INCL. FORSENDELSE

Helnæs Mølle
NATURSKOLE FRILUFTSGÅRD

Lejre · Friluftaktiviteter for både børn og voksne
Naturvejledning · Kursusvirksomhed · Kanoudejning

Tlf. 64 72 32 17 · www.helnaesmoelle.dk

KORT NYT

Vedersø Præstegård før restaurering 2011

Menighedsrådets Sommerudflugt

Der er lagt op til en spændende bustur den 18. august, når menighedsrådet gennemfører sin årlige udflugt. Bussen vil samle de tilmeldte op på Ryet, Bøgeskovsvej og Stævnevej fra kl. 7.45 og vil være ved Kirkens P-plads kl. 8.00, hvor den vil gøre et kort stop. Derefter vil tilmeldte kunne stå på bussen på vej ud af Helnæs. Der vil blive serveret kaffe og morgenbrød undervejs og før middag når man til Nørre Vosborg. Det er en nyligt restaureret herregård, der nu drives som hotel. Her vil der blive vist rundt, inden middagen serveres i herregårdens restaurant. Efter et par timer i de smukke omgivelser køres der til Vedersø Præstegård, hvorfra Kaj Munk blev hentet og dræbt af sine bødler under krigen. Hele præstegården er nu restaureret og i 2011 blev et Kaj Munk forskningscenter indviet. Stedet udgør nu et helstøbt præstegårdsmiljø i smukke omgivelser. Her kan der købes kaffe. Kl. ca. 16.00 køres der atter mod Helnæs langs Vestkysten, på ydersiden af Ringkøbing Fjord og udflugten er slut kl. ca. 19.00.

Alt dette koster 150 kr. pr. person. Tilmelding senest den 7. august til tlf. 2720 1668, 6477 1315 eller mail: mtherp@gmail.com. Se også annonce side 10. *pd*

Ny formand for menighedsrådet

Marianne Therp Foto: tina v.

På grund af sygdom har Hel-le Blume Andresen bedt sig fritaget som formand for og medlem af menighedsrådet ved Helnæs Kirke. Næstformand Marianne Therp er herefter formand i den resterende periode. Suppleant Poul Dreisler er nyt medlem. Der skal være valg til menighedsrådet i efteråret. Øvrige ændringer kan ses på kirkens hjemmeside www.helnaes-kirke.dk eller i info-kassen ved kirken. *pd*

PASTORENS KLUMME

Ulla Charlotte Hansen

...hvem kan ro uden årer?

For nogle år siden var jeg ansat i en kommunal forvaltning, hvor der var fokus på intern rekruttering af lederemner. Det gav uro, for nogle medarbejdere fik pludselig ekstra megen opmærksomhed, mens andre blev mere og mere oversete, fordi de ikke var lederemner.

Men en dag begyndte der at cirkulere en hemmelig tegneseriestribe blandt medarbejderne! Det var Hagbard, en slags amerikansk Asterix om de gæve vikinger! I denne stribe ser man først et vikingskib uden nogen form for vind i sejlene. Så råber høvdingen: "Hvor er årene?" Der bliver svaret: "Du sagde ikke noget om, at vi skulle tage årer med". Det får den koleriske høvding til at fare i flint, for er det virkeligt nødvendigt at give detaljerede anvisninger på alt? "Er der dog ikke nogen, bare en enkelt, der kan tænke selv, udvise initiativ? En der kan stå på egne ben, en stræber... Kort sagt: En leder"?

Efter denne voldsomme opsang til mandskabet er der en enkelt menig viking, der rækker hånden i vejret og siger: "Det er lige mig!" "Dig?" siger høvdingen, med et meget undrende udtryk i ansigtet. Det var tydeligvis ikke fra den kant, at han havde forventet initiativet skulle komme. "Ja, ja," ivrer han, "leder, det er lige mig - du skal bare sige, hvad jeg skal gøre!"

Striben havnede til sidst på chefens opslagstavle, og så grinede vi alle sammen af den og af os selv. For sådan er det på det moderne arbejdsmarked: På den ene side kræves det, at vi følger reglerne, gør hvad vi får besked på, mens det på den anden side også forventes, at vi tænker selv, tager initiativ og gør det mest indlysende - uden at have fået at vide, hvad det er!

Og sådan er det at være kristen: På den ene side har vi de faste trygge rammer: Trosbekendelsen, ritualerne, buddet om næstekærlighed - på den anden side er der ingen klare forskrifter for, hvordan vi skal leve vores liv. Kristendommen er ikke en lovreligion, hvor jeg får at vide, hvad jeg skal gøre for at blive et godt menneske. At være kristen er som vindstille sejlad i ukendt farvand, hvor vi derfor må påminde os selv og hinanden: "Og husk nu lige årerne!"

VIN SPECIALISTEN
VINE FRA H.J.HANSEN
- VIN MED SJÆL -

Willemoesgade 2 · 5610 Assens · Tlf. 6471 1163 · www.vinspecialisten.dk

PETSHOP:

Kvalitetsfoder til katte, hunde, marsvin og kaniner

ASSENS DYREKLINIK

Mette og Morten Mortensen
Torø Huse Vej 10 · 5610 Assens
Tlf. 64 71 33 33
www.assensdyreklunik.dk

Kim Vinduespudser
- det er da klart!
Vinduespolering til erhverv og private
Tlf. 6085 8784
kimvinduespudser@gmail.com

HELNÆSHUS
Grafisk

Mangler du en folder, brochure eller et nyt visitkort, så få et uforpligtende tilbud.

■ ■ www.helnaeshus.dk

 Hammer Hansen
ALT TIL KONTORET

LÆDERVARER
OG HOBBYARTIKLER

AFDELINGEN I ASSENS
ØSTERGADE 2
5610 ASSENS

TLF. 64 71 24 12

**SAVE - SAVE
BRÆNDE**

**SPAR
Kr. 1000,-**

HUSQVARNA
455 Rancher
Stærk, robust og hurtig reagerende motorsav
3,5 HK - 15" sværd
Vejl. udsalgspris Kr. 4.795,-

NU Kr. 3.795,-

**HUSQVARNA
MOTORSAV
FRA Kr. 1.495**

Husqvarna

www.husqvarna.dk

KN-teknik
www.kn-teknik.dk

Have, skov & park
Industrivej 2-4, Nr Broby, 5672 Broby. 62632930

TEMA: Kunstnerliv på Helnæs

Langøre – Vejen til Helnæs

Foto: hba

Peter Jørgensen (1870-1938) er en rigtig helnæsboer. Født 21. august i huset, der senere blev Tatol og som nu er Højskolens keramikværksted. Hans forældre var træskomand Anders Jørgensen og Ane født Christensen. Moderen var søster til møller Jørgen Christensen, Helnæs Mølle. Peter var nr. 4 af en søskendeflok på 8.

KUNSTNERLIV

Af Anne Hansen

Peter Jørgensen kommer med i rækken af kunstnere, idet han har malet mange motiver fra Helnæs. Han har ikke nogen lang kunstnerisk uddannelse og er ikke kendt som udstiller på "de fine steder", men alle, der har været i Helnæs Forsamlingshus, har set et billede, malet af den alsidige kunstmaler og digter Peter Jørgensen. Det er scenetæppet fra 1907 (det år huset blev bygget), som nu er rammet ind og hænger på væggen. I/S Helnæs Made sponsorerede indramningen, idet motivet er et vue over Maden. I begyndelsen var der ingen fast scene i forsamlingshuset. Der blev hver gang bygget en scene i salen til dilettantforestillinger, her blev scenetæppet brugt. Efter endt spil blev tæppet rullet sammen og lagt på loftet, hvorfor det blev no-

get medtaget. I 1990'erne da malingen begyndte at smuldre af billedet, blev det restaureret, indrammet og hængt op. Det blev sidst brugt som scenetæppe i 1995.

Personen

Peter Jørgensen omtales som kvik, iagttagende og munter. Hans arbejdsliv begyndte ved landbruget, men det havde ikke hans interesse, så han kom i malerlære hos maler Møller i Nr. Broby. Da han var udlært og havde overstået sin soldatertid rejste han først til Norge og så Tyskland og arbejdede som malersvend. Tilbage i Danmark nedsatte han sig som malermester i Ebberup.

Udlængsel

Peter Jørgensens store ønske var at komme til Amerika. Det fortalte han en aften på Ebberup kro, men sagde samtidig, at han ikke havde råd til rejsen. Kromanden tilbød straks at låne ham pengene, så i 1895 drog han sammen med snedker Hans Hansen fra Brydegård til U.S.A. Efter en tid som maler i Omaha, gik turen til Chicago, hvor han fik arbejde som dekorationsmaler. Nogle år senere blev han mester med egen forretning. I Chicago traf han en ung dansk pige Marie Eriksen fra Skan-

derborg, som han blev gift med. Efter 12 år i USA rejste Peter Jørgensen og hans Marie i 1907 hjem til Danmark og bosatte sig i Brydegård som malermester. Hans store fritidsinteresse var maleriet og hans billeder hænger stadig rundt i nogle af de hjem, han kom i. Peter Jørgensens yndlingsmotive var Langøre og Maden. Også religiøse motive gav han sig i kast med.

Billedet i kirken

Et af hans billeder fik en krank skæbne, fortæller Jørgen Møller Christensen. Peter Jørgensen havde malet et billede til Helnæs kirke, der forestillede Jesus, der stod med den ene hånd på Bibelen. Det hang på vestgavlen. I 1930'erne fik Helnæs ny præst. Han syntes ikke om billedet. Hans argument var, at Bibelen ikke var skrevet på Jesu tid. Billedet blev fjernet og givet til Peter Jørgensens familie, møller Hans Jørgen Christensen. Derefter hang maleriet ca. 3 år i møllerens stadsstue. Familien syntes dog at billedet skulle hænge hos møllerens bror, der var præst i Staby i Jylland. Transporten til Jylland foregik på taget af en gammel Ford. (Ejet af dyrlæge Christensen i Glamsbjerg, bror til mølleren). Maleriet var for stort til at komme ind i bilen. Det tog skade af turen på taget og efter nogen tid blev billedet brændt. Da Helnæs brugs for nogle år siden lancerede en Helnæsvin, var det Peter Jør-

gensens Langørebillede, der pyntede etiketten.

Poet

Peter Jørgensen var også poetisk. Han skrev lejlighedsvis sange til enhver anledning og vers om forskellige oplevelser. Hans sang om Brydegård bliver stadig brugt til deres beboerforenings generalforsamling. Han skrev tekst til Chr. Dannels Helnæssang. "Tordnen ruller, Ekko sang". I forrige generation blev den sunget ved festlige lejligheder her på Helnæs. I lokalarkivet er der opbevaret rigtig mange af Peter Jørgensens sange og digte.

Arbejdsliv

Peter Jørgensen skiftede arbejde ret ofte. På opfordring blev han brugsuddeler i Brydegård, men allerede i 1913 skulle der ske noget igen. Efter Brydegård var han brugsuddeler i Skanderborg, derefter brugsuddeler i Assens. Hans sidste arbejdsplads var i Årup, hvor han købte en villa og overtog stillingen for F.D.B.s margarinefabrik som uddeler "en gros" til de fynske brugsforeninger. Peter Jørgensen døde pludselig af et hjerteslag 2. juni 1938. Han er bisat på Helnæs kirkegård ved siden af Chr. Danning. For at understrege Peter Jørgensens kærlighed til naturen plukkede hans gode bekendte Harald Storm, så længe han levede, skovbuketter, som han satte på hans grav.

Malet bagtæppe i forsamlingshuet

Foto: hba

Peter Abrahamsen – Troubadour i topform

Peter Abrahamsen i Helnæs gl. Præstegård

Foto: Tina V.

Første koncert i Galleriet på Helnæs Gl. Præstegård blev en stor succes at dømme efter antallet af gæster, begejstrede klapsalver og en god stemning fra først til sidst.

WISEAFTEN

Af Poul Dreisler

Peter Abrahamsen optrådte for næsten fulde huse, ca. 60 personer var mødt op. Han var glad for at være på egnen igen, idet han for år tilbage havde optrådt på Gl. Avernæs, dog efter han, som velkendt cajun-madekspert og -skribent havde lavet maden til det selskab, han skulle underholde. Peter Abrahamsen er ikke blot visesanger, han fortolker andres viser, oversætter viser og sætter ny musik til egne og andres viser. Derfor er en aften i hans selskab mere end "blot" at lytte til en mand og hans guitar. Det er en fortælling om væsentlige emner, sjove og alvorlige, men alle med mening.

Den litterære vise

Peter Abrahamsen indledte med at forklare forskellen på danske, norske og svenske viser. Han så de norske og danske viser som udsprunget af revyen, hvorimod han kaldte de svenske for litterære viser. Nok en lidt for skarp skelnen, som hans eget repertoire hel-

ler ikke bar præg af, idet de fleste af de 17-18 viser han sang for det meste var litterære viser – herunder en del danske. En litterær vise er en vise, som indgår i den nationale litteratur, ofte skrevet af forfattere, som også på anden måde har haft en blivende betydning for kulturen. F.eks. hørte vi Johs.V. Jensens "En sømand har sin enegang" om sømandens hjemlængsel, og Aarestrups "Angst" om kærlighed og frygten for at miste den.

Dan Andersson

P.A. indledte med at fortælle om Dan Andersson (1888 – 1920), en ung lovende forfatter og visedigter, som døde ganske ung af en cyanidforgiftning i Stockholm. P.A. har oversat en række af hans viser og sat dem i musik og i foråret 2012 udgivet dem på en CD "Vejen til Luossa," hvoraf et af numrene er placeret på DR's Dansktoppen. Luossa er stedet i Dalarne, Sverige, hvor Dan Andersson årligt fejres og mindes. Her er P.A. i august inviteret til at optræde. Visen "Jeg venter" handlede om kulsviernes og skovarbejdernes ensomhed i de store skove i Dalarne og udtrykker deres længsler og savn. Samme tema blev udtrykt i

Læs mere på side 6 ►

Fortsat fra side 5

en anden Dan Anderssonvise, som handlede om hans rejse til USA, som 15 årig forhyret som "ungmand". Visen, som P.A. har oversat, hedder "Jungmand Jansen."

Sømandsviser og slagere

Første del af denne på alle måder vellykkede viseaften bestod fortrinsvis af sømandsviser som "Slå rommen i glasset" og "Anne Mari". "Lilli Marleen" blev også introduceret som en oprindelig sømandssang. Hvor det passede ind i sangen blev publikum inviteret til at synge med på refrænet. Som sidste sange inden pausen, fik vi et par slagere bl.a. den tyske melodi grand prix vinder (1982): Ein bischen Frieden/"En smule fred og en smule varme". En titel, der passede til pausen og en invitation til at købe en kop kaffe og ellers bese Galleriets udstilling både i selve galleriet som i Præstegårdens stuer,

der også tjener som galleri for de skiftende udstillinger.

En fortsat litterær viseaften

Anden del af koncerten blev præget af flere store klassikere indenfor visesangen. Edvard Taube (Min elskede, du er som en rose), Cornelis Vreeswijk (Veronica), Årestrup, Chr. Richard og flere andre. P.A. sluttede med en færøsk vise og efter publikums begejstrede applaus blev ekstranummeret "Min Amanda" sunget. En dejlig aften sluttede med musikforeningens kending: "Det var en lørdag aften" som fællessang, hvor Peter Abrahamson deltog og demonstrerede dermed hans egen version af den kendte vise. En veltilrettelagt koncert var afsluttet. En meget intens og givende koncert, hvor musikken, visernes kvalitet og foredraget gik op i en højere enhed med den 70 årige meget erfarne og fortsat meget levende og aktive Peter Abrahamson som et solidt midtpunkt.

Nordisk Kulturudveksling

En ny forening er blevet til: Dalype Helnæs, hvis formål bl.a. er at styrke kulturudvekslingen mellem Danmark/ Norge og det øvrige Norden.

Helnæs gl. Præstegård

Foto: hba

Et af midlerne til denne kulturudveksling vil være en årligt tilbagevendende vandrestilling med deltagere fra de nordiske lande – begyndende på Helnæs i denne sommer.

Til efteråret vandrer udstillingen videre til Norge og Sverige.... måske som en blivende

runddans fra land til land, hvor nye kunstnere/forfattere/musikere bydes op undervejs. I Norge er en søsterforening Dalype Gulsvik netop dannet. Samme formål som foreningen i Danmark. Men også erhvervsfremmende foranstaltninger har de to foreninger som målsætning, for det fore-

SUPER SPAR

Åbningstider:

Alle dage kl. 8.00 - 19.00

BAGER:

Alle dage kl. 7.00 - 19.00

POSTBUTIK:

Mandag til fredag
kl. 8.00 - 17.00

HÅNDKØBSUDSALG

Fra Assens Apotek

Varetur til Helnæs

HVER FREDAG

DANSKE SPIL

EBBERUPVEJ 75

TLF. 64 74 11 82

kommer disse foreninger at være særdeles vigtigt, at man netop i en globaliseret tidsalder samler de nære kræfter med den fælles kulturbaggrund for styrket at kunne gå ind i et mere internationalt samarbejde.

Foreningerne er med hensigt ikke placeret i de to metropoler, Oslo og København, men uden for centrene i de to lande. Her findes uudnyttet potentiale, hvis blot man har øje for det. Kunst og kultur er udviklingsfremmende foranstaltninger, der ofte trækker erhverv med sig ... og omvendt.

De fysiske rammer for de to foreningers aktiviteter er to foreningers aktiviteter er to ældre, ærværdige og velbevarede bygninger, der i sig selv rummer store kulturværdier. En tidligere præstegård, nyklassicistisk bygning fra 1860 beliggende på halvøen Helnæs i Assens kommune i Danmark.

Og en tidligere skole fra begyndelsen af 1900-tallet i traditionel norsk byggestil beliggende på Gulsvik i den sydlige ende af Hallingdalen i Flå kommune i Norge. Begge bygninger ligger særdeles naturskønt og er at finde i kommuner, der ihærdigt arbejder for at udvikle og styrke deres områder. Borgmestrene for de to kommuner er selvsagt med i de to bestyrelser for foreningerne Dalype Helnæs og Dalype Gulsvik.

Udstillingen "NORDISK INDBLIK 2012" opfordrer til at gå indenfor i de nordiske kunstners billedverden, kigge sig godt omkring, studere billederne og deres forskellighed (til trods for deres fællesnordiske baggrund). En broget skare er disse udstillere - lige fra en søgende og spekulativ dansk Bannow i et sort/hvidt ætsende grafisk drama til svenske Gunilla E. Fredrikssons indtagende, farverige og naturinspirerede

Gulsvik gl. Skole

malerier på eget håndgjort papir.

Kan indblik føre til indsigt? En indsigt i, hvor vi står, og hvad vi står for i vor nordiske del af en indskrumpet verden. En indsigt, der på trods af de individuelle forskelle i det kunstneriske udtryk, alligevel peger hen imod en fællesnordisk identitet?

Vi taler meget i samfundsdebatten om værdien af at indgå i frugtbare dialoger.

Netop derfor er både indblik og indsigt i vor egen kulturbaggrund ønskværdig, for at den påtrængende nødvendige dialog med mennesker, der er helt bevidst om deres eget kulturelle ståsted, ikke blot skal ende som en tom eftersnakkende som-om-dialog. Udstillingen Nordisk indblik er begyndelsen til en række kulturelle initiativer (ikke blot på billedkunstens område), der forhåbentlig vil fremme en sådan konstruktiv dialog.

Per Lyder Dahle

NORDISK INDBLIK 2012

MALERI, GRAFIK

Emmy Lund

Gunilla E. Fredriksson . Emmy Lund
Grete Marstein
Ann Kerstina Nielsen
Wendelmoed Van Der Veen
Stefan Bannow
Jari Dolberg . Arild Heimen

8. JULI til 8. SEPTEMBER 2012
Lørdag-søndag kl. 12-16.
Grupper efter aftale.

Arrangør: Foreningen Dalype Helnæs

DALYPE KULTUR · HELNÆS GL. PRÆSTEGÅRD
STÆVNEVEJ 7 · HELNÆS · 5631 EBBERUP · TLF. (+45) 2329 7595

På Helnæs Højskole – for syvende gang

En midtjyde fra Århus-egnen, er kommet på Helnæs Højskole syv gange siden 2004. Kun et år har hun svigtet. Har gode oplevelser og erfaringer og nogle få, men nyttige råd til skolen til glæde for kursisterne.

HØJSKOLEOPHOLD

Af Poul Dreisler

Birgit Kvist fra Midtjylland, nær ved Århus, har afprøvet højskoleverdenen siden hun i 2002 gik på pension fra sit job som social- og sundhedshjælper. Hun har været på højskoler i både Ryslinge og Holstebro inden hun fandt frem til Helnæs, som så siden, med en enkelt undtagelse, har været hendes årlige favorit. Birgit er altid to uger på højskolen. Også denne gang tog hun to uger, dvs. to ugekurser med Pinsen imellem, så blev der også tid til at besøge udstillingen på Johannes Larsens museum i Kerteminde og gå på besøg hos lokale helnæsboere, hun havde lært at kende den første uge. Kunstudstillinger er en af hendes store interesser, hvorfor hun ofte besøger Skagen Museum og Louisiana. Johannes Larsen museet i Kerteminde besøges, når hun kører over Fyn på besøg hos datteren på Møn. Hendes ferier består oftest af små ture rundt i Danmark sammen med sin datter. Noget helt vildt i år bliver en

Birgit Kvist på udflugt med højskolen

Foto: sbs

tur til afslutningen af Tour de France, foranlediget af, at en nabo er med på et af de mange hold, der cykler til Paris i samme anledning.

Højskoleinteresser

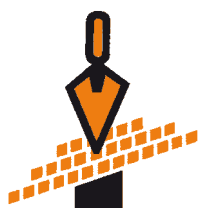
De interesser hun dyrker, når hun er på højskole er især de fynske slotte og herregårde, hun har også med stor glæde været med på ø-ture i det Sydfynske. Hun mindes gode ture med flere af de lærere, der ikke længere er på højskolen, Chr. Falk, Anders Lyng, Helle Blume og Mette Jørgensen, som dog fortsat er aktiv. På spørgsmålet om, hvad der har fået hende til at komme igen år efter år, svarer Birgit, at det er det udefinerlige begreb, 'ånden på skolen', skabt af den daglige rytme, størrelsen, lærerne, beliggenheden, maden og værelset. Det kan vel sammenfattes til, at der er

en hyggelig, hjemlig og trykstemning. "Stedet kan hurtigt få én til at føle sig godt tilpas og hjemme. Her er stille, fredeligt og smukt", siger Birgit. Selv med så mange gensyn på stedet giver de to uger nye oplevelser, idet busturene skifter, og der er nye mennesker hvert år, ligesom foredragene aldrig er de samme.

Erfaring og gode råd

Med den erfaring hun har som kursist på højskolen, har hun også været opmærksom på de forskelle, der er fra tidligere til i år. Birgit vil gerne give udtryk for nogle positive nyheder og også nogle gode råd til forbedringer. Hun mener, at Helnæs er et sted, der kunne fortjene en større opmærksomhed. Der gøres meget ud af at markedsføre STEDET som noget særligt, derfor bør man gøre mere ud af at vise

det frem og fortælle om det. Tidligere var det en rutine. Noget absolut til det bedre er, at der nu spilles så meget og så god musik, ikke alene til sangene, men også som emne. De nye unge mennesker, der kan det, har betydet meget for stemningen. Hun nævner også nogle småting, som er banale selvfølgeligheder, men hun har savnet lidt mere information om kurserne før hun ankom, og efter ankomst savnes information om de praktiske forhold. Hvorfor ikke lave en lille folder, der klart og tydeligt fortæller gæsten, hvor bilen skal parkeres, hvor posten skal postes, om nøgle og låseproblemer etc. Det er småting, men ville være rare at have på tryk. Og hvorfor ikke have en pæn opslagstavle med oplysninger om lokale aktiviteter. Birgit savnede dem i Pinsen. Men selvom hun var den eneste, der holdt Pinse på Helnæs, så kunne det have været oplysende for andre også. Hun nævner dette og ønsker dermed kun at give udtryk for nogle småting, som ville være nemme at tilføje, men som ville gøre det endnu nemmere / bedre at være der. Birgit synes det er flot, at beboerne har bakket så godt op om højskolen, hun bidrager selv med at lægge kort med oplysninger om højskolen på det lokale bibliotek. Og hun vil meget gerne komme igen.

MURERFIRMA Gunnar Pedersen
HANS PEDERSEN
 SNAVEN 11 • 5631 EBBERUP
 TLF. 64 74 11 99 • MOBIL 20 74 16 99
 WWW.HP-MURERFIRMA.DK

Alt indenfor:

Jord · Beton · Kloak (aut. kloakmester)
 Murerarbejde udføres · Belægningsarbejder

Udlejes:

Minigraver · Minilæsser
 Rendegraver · Toiletvogn med bad

ÅRETS Detailkæde
mad med mere

mesterslagteren

Leif Laustsen

Østergade · Assens · Tlf. 64 71 10 58

Operaaften på Højskolen

God tilslutning til Højskolens indbydelse til opera med sangere fra Den fynske Opera

OPERAFTEN

af Marianne Therp

HP's udsendte kom i god tid for at få talt med nogle af gæsterne, og så var operachef Jesper Buhl den første, vi løb ind i. Han var klar, dog ikke omklædt, da vi udtrykte vor store forventning til aftenens forløb. Forventningerne steg et par grader, da vi mærkede, hvor oplagt og "tændt" han var på aftenens opgave.

Beskeden entré

Højskoleforstander Henrik Hartvig tog imod betaling for aftenens oplevelse. 80 kr. og det var ikke en krone for meget, viste det sig, da aftenen var slut. Enkelte af publikum havde deltaget i aftenspisningen, der som vanligt består af en dejlig buffet, som gæsterne da også roste til skyerne. Udover at nyde maden havde de udefra kommende også været glade for at tale med ugens højskoleelevator, som for de flestes vedkommende kom fra Amager.

Salen fyldes

Bilerne triller stille ind på P-pladsen og efter kort tid må der bæres ekstra stole ind i foredragssalen. Altid en rar

Jesper Buhl på Højskolen

ekstraopgave. Da Henrik Hartvig byder velkommen er alle stole fyldt. Der kunne nok have været en række mere, men der var mange som nu skulle nyde "en pose blandede bolsjer", som Jesper Buhl og hans kvindelige kollega ville præsentere. Dog havde han ladet holdkæft-bolsjet ligge hjemme, og de første smil bredte sig i vore ansigter. Så var de første takter slået an til en festlig og sjov aften.

Bredden i aftenens sange

Vi blev ført gennem berømte operaduetter og arier, tyske lieder og en portugisisk Fado, som oprindeligt var de fattiges og udstødtes sang. Nogle mener endda den stammer fra de afrikanske slavers rytmiske sangstil. Nu har flere portugisiske byer deres helt egen form for Fadosang.

Fra Figaros bryllup fik vi den meget vrede greves sang, da det er gået op for ham, at Figaro ikke er glad for at lade

Foto: Henrik Hartvig

grevnen få den første nat med Figaros brud, som traditionen bød. To fantastiske arier fra Les Miserable blev det også til. Der var heller ikke et øje tørt, da de to sangere gav os en følsom version af musical-hittet "Baby it's cold outside". Og salen nærmest kogte, da valsen fra Den glade enke blev fremført til taktfast bifald. Alle var meget begejstrede. Flere af højskoleelevatorerne havde aldrig oplevet opera, men de gav udtryk for, at det havde været en stor oplevelse for dem, og de havde moret sig godt undervejs.

Ekstranummeret – ikke en MISforståelse

Alle kluklo under et fabelagtigt godt sunget og meget morsomt fremført ekstranummer, hvor de to virtuose sangere for øjnene af os blev forvandlet til to jamrende, men meget musikalske og kælnede katte.
BRAVO.

Helnæs Camping – nu med gammeldaws isvafler

Som sædvanligt ændres åbningstiderne på campingpladsen når højsæsonen sætter ind i juli. Det meddeles at der i ugerne 28 til 31 er åbent fra 8.00 til 21.00 og derefter og resten af sæsonen er der åbent fra 8-12 og igen fra 14.30 til 19.00.

NYHED: I resten af sæsonen sælger vi i - ugerne 28 til 31 og derefter i weekenderne – gammeldags isvafler hver dag fra kl. 15. Eigil skriver også at han vil forsøge at få gang i pølseristeren i højsæsonen.

Der er nyt til trængende for både koldt og varmt. Eigil opfordrer til at komme forbi og teste hans ferie-forfriskninger.

pd

Sportigan

Østergade 64
Assens
Tlf. 64 77 18 18

Helnæs Højskole

Ro og PausePlads – Plads til:

- En KunstPause – til ny energi
- En TænkePause – til nye input
- En FordybelsesPause – til nye vinkler
- En AktivPause – til en ny start

www.helnaes.dk Tlf. 64 77 19 93

auto-HUSET

v/ Torben Jensen Telefon 64 74 17 90
Ebberupvej 13 Telefax 64 74 17 87
5631 Ebberup auto-huset@email.dk

Aut. El-installatør
John Pedersen A/S
 Melvej 8 - 5610 Assens
 Tlf. 64 71 14 14
 www.jp-assens.dk

Vestfyns Tømmerforretning A/S

Løimarksvej 3 • 5610 Assens • Tlf. 64 71 19 09
 Biltlf. 24 24 30 30 • www.vtf.dk • e-mail: vtf@vtf.dk

Vinduespolering

til erhverv og private

Vi sætter kvalitet, stabilitet
 og loyalitet i højsædet.

Menighedsrådets sommerudflugt

Lørdag den 18. august 2012

Herregården Nørre Vosborg og Vedersø Præstegård

Rundvisning begge steder
 Middag på Nørre Vosborg
 Kaffe på Vedersø Præstegård
 Hjemtur langs Vesterhavet og Ringkøbing Fjord

Tilmelding senest 7. august
 tlf. 2720 1668, 6477 1315 eller mail mtherp@gmail.com

Pris 150 kr. – (se tekst side 3)

Vi glæder os til at se dig på turen
Menighedsrådet for Helnæs Sogn

Landsbyfællesskabets nødvendighed

Landsbyfællesskab er et begreb, som havde sin store betydning så længe et arbejdsfællesskab var nødvendigt. Det var det indtil landboreformerne satte ind i midt 1700-tallet. Mark- og byggearbejde og et socialt fællesskab ændres og en ny fremtid formes.

Ridefoged, som han fremstilles på teater.

LANDSBYEN X

Af Poul Dreisler

Vi kan se landbrugserhvervet som en hierarkisk (lagdelt) organisation, en national arbejdsenhed, der i nederste niveau lever og arbejder i et fællesskab, et slags arbejdskollektiv, hvor alle er afhængige af hinanden i markarbejdet og i det nødvendige bygningsarbejde ved bopladsen og i den senere landsby og i alle øvrige sociale forhold. I toppen af organisationen er kongen, som ejer eller ejede jorden (f.eks. på Helnæs fra Middelalderen til 1667, overgivet til Niels O. Banner, muligvis som indløsning af et pant). Dernæst ofte en lensmand, der også har godset i en slags pant for ydede lån (f.eks. Erik Hardenberg), det kunne også være en udlænding/tysker. Der har givetvis været en driftsleder, en forvalter eller stedfortræder for ejeren eller panthaveren. Fjerde led i hierarkiet, ridefogeden, var den daglige ledelse over tyende, hovbønder eller deres stedfortrædere.

Hoveri

Det var således, at bonden skulle stille arbejdskraft til rådighed på hovedgårdsjorden. Enten sig selv eller oftest en karl eller andet tyende. En eller flere fogeder, (vi kender ridefogeden i Jeppe på Bjerget), kunne ofte være meget barske arbejdsledere, der

med pisk og stok holdt bønderne til arbejdet. På Helnæs var man så heldige, at der i en meget lang periode ikke var hoveripligt, idet der var mere end 1.5 mil til hovedgårdsjorden (dvs. jorden til Hagenskov / Frederiksgave), før Erik Hardenberg er så snu, at bede om kongens tilladelse til at lægge Agernæs under hovedgården Hagenskov og så var man på Helnæs ikke længere undtaget. I det lokale samfund fortsatte hierarkiet, idet gårdfæstere, husmænd (også fæstere), husfæstere uden jord, innsiddere, tyende og fattiglemmer udgjorde det lokale system. Her var det kun de med jord af et vist omfang, der havde noget at sige. Helnæs 20-21 gårde og deres fæstere var grundlaget for styringen af denne relativt store fynske landsby.

Kollektivt – individuelt ansvar

Selvom man kan betragte landsbyen som et arbejdsfællesskab, som alle bønder, dvs. de med en fæstegård, var en del af, så påhvilede der den enkelte et personligt ansvar for bedriften. Der udfærdigedes aftaler og (fæste)kontrakter mellem den enkelte og herremanden for pligter og rettigheder. En aftale om hoveri kunne godt sammenfattes i én fælles formulering, hvis den angik lige forhold for lige mænd. Således som

Niels Ryberg gjorde i 1791, da hans søn, på faderens vegne, fornyede en 50 år gammel kontrakt og indleder med at slå fast, at kontrakten gælder for 18 gårde på hver 8 tdr. hartkorn, 1 på 7 tdr. og 4 skæpper og endelig to på hver 4 tdr. hartkorn.

Egalisering

Hvad Niels Ryberg her demonstrerer, er, at han har egaliseret gårdene (gjort dem lige store). Det betyder, at 'ledelsen' søger at administrere sine 20 produktionsenheder i en fælles overenskomst, hvor man har gjort de 19 gårde lige store og dermed gjort de forhold lige, som de beskattes, eller på anden måde, forpligtes efter. Dette kræver så også at lighedsbetragtningen føres til ende. At kravet om skatter og afgifter for den enkelte sker på et grundlag, der er lige for enhver. Til det formål har man indrettet driftsformerne, således at alle med forventet samme ihærdighed kan komme til at betale samme afgift. Det eksempel, der her er nævnt viser klart, hvilken betydning disse lighedsbetragtninger har, idet Ryberg sidst i kontrakten (se C.J. side 11) siger, at ikke alene har han egenhændigt underskrevet den, men også formålet: ”.. velædle Hr. Landinspecteur Nyeholm og hans Skriverskarl Monsr. Madsen begge fra Middelfart sammen med os til Vitterlighed at underskrive.” Dvs. grundlaget for retfærdighed i krav og pligter i kontrakten hviler på opmåling af jord og vurdering af dennes bonitet i tdr. hartkorn. og den ligelige fordeling heraf (egaliseringen), til de enkelte ejendomme. (Se tabellen og kortet side 12).

Gårdenes placering

Vi har indsat det kort, der er affotograferet i skriftet ”De gamle gårde på Helnæs”. Det betegnes som et kort, der viser placeringen af gårde og huse på Helnæs omkring år

Gammel Helnæsgård

1800. Dvs. efter jordreformen og udflytningerne og udskiftningen og dermed fjernelsen af en stor del af grundlaget for landsbyfællesskabet. Tabellen er lidt vanskelig, idet den faktisk registrerer jordværdien målt i tdr. hartkorn, forskelligt for næsten samtlige gårde. Det skyldes, at værdiansættelsen her er foretaget til brug for beskatning i 1844, som var det år, hvor en ny vurdering blev foretaget. Der er ca. 50 år mellem de to vurderinger (den såkaldte egalisering i Rybergs tid) og der kan åbenbart ske større forskydninger mellem de enkelte fæstere, enten som resultat af dygtighed eller held. Gårdenes beliggenhed før udskiftningen og udflytningen, er ikke markeret, men de matr.nr. der er anført i tabellen svarer til dem, der kan aflæses på kortet. Der er her tale om Holmegård, Rørmosegård og Stormgård/Abkjeldsgård. De lå alle tre i midten af byen. Holmegård på et areal, der stødte ned til Maden, Abkjeldsgård hed Stormgården og lå, hvor der senere blev skole og højskole. Rørmosegård lå overfor Holmegård. ”Jørgen Møllers” hus (H.Byvej 49 eller ”Pumpehuset”) skulle være det, der er tilbage af Rørmosegård. Navnet er også først kommet til efter flytningen til Rørmosen.

Mosegård – et særtilfælde

Der knytter sig en detalje

til kortet og placeringen af en af gårdene. I oversigten over gårdene står der Mosegård under ”Stævnevej” og i kilden til opgørelsen tilføjes denne adresse Bøgeskovsvej 13. Kigger man nærmere på kortet, ses det, at man kommer til Mosegård via en markvej fra Nygård og op til (nu) Ryet og ned langs skoven (Ryet) til Mosegård. Spørgsmålet er, om denne iagttagelse løser den gåde, det har været, hvordan man kom ind til Mosegård fra (nu) Helnæs Byvej, idet det langt op mod 1800 tallet har været svært at passere overgangen fra (nu) Helnæs Byvej til (nu) Ryet på grund af Ellebækkens udløb i Maden. Først i slutningen af 1700 med tørlæggelsen af Maden blev vejen direkte farbar fra Helnæs Byvej til Ryet. Også matrikelnummeret synes at bekræfte Mosegårds oprindelige tilhørsforhold. I 1844 har gården naturligvis direkte udgang til Stævnevej/Ryet.

Driftsformer og metoder

Ovennævnte eksempel på en kontrakt, der omhandler alle fæstegårdene under et, er måske ikke den bedste indledning til at behandle begrebet dyrkningsformer, idet den dyrkningsform, landbruget var organiseret under på Helnæs var ændret allerede i 1769 og ved lov af 1781 overalt i landet, men udmålingsprincippet, som vi vil vende tilbage til, er stadig gældende på det tidspunkt. Før 1769,

hvor udskiftningen besluttes og gennemføres i årene efter, havde man dyrket jorden i et arbejdsfællesskab, hvor man på Vestfyn (og i Østjylland) og også på Helnæs arbejdede med et system, et vangebrug, hvor den opdyrkede del af landbrugsjorden var opdelt i to vanger, hvilket betød, at den ene halvdel af jorden, forskellige steder, blev dyrket med kornafgrøder, gerne rug og byg og havre i de dårligste marker, længst væk fra gården, og den anden lå brak med græs til kreaturerne, som gødede denne halvdel som så blev tilsået året efter, hvor den høstede mark blev lagt brak – til græsning. Det er dette system, der kaldes et uregelmæssigt 2 – vangesystem. Man kunne også operere med 3 vangesystem, dvs. så blev jorden delt ind i tre dele, hvor en tredjedel lå brak i to år, en tredjedel udlagt med korn (rug eller byg) og den sidste tredjedel kunne være græs til hø (eller korn af anden sort).

To marker

På Helnæs havde man delt den dyrkningsbare jord op i to marker. En nord og en syd mark. De 7 gårde ved Helnæs Byvej dyrkede nordmarken og de 13 ved de to andre veje dyrkede sydmarken. C.J. forklarer, at de to bymarker hver var delt i 30-40 skifter, som så atter var opsplittet i 20-30 agre. Dvs. en bonde kunne have sin jord fordelt på 50-100 smalle agerstrimler. C.J. tilføjer, at ”filosofien bag denne måde at fordele jord på har vel været, at enhver bonde skulle have lidt af såvel den gode som den dårlige jord”. Der var også en praktisk grund til at markerne blev anlagt som lange strimler jord. Det var på

Fortsat fra side 11

Gårdene på Helnæs. Beliggenhed 1791 matrikel nr. og størrelse i tdr. htk. 1844.

Desuden er andet statistisk materiale vedlagt, der viser, at befolkningstallets toppunkt var i 1921 med 560 personer, at der i 1688 kun var opdyrket halvdelen af det i dag opdyrkede areal og at der over tid er oprettet et større antal mindre landbrug samtidig med, at der blev flere større gårde. Matrikel nr. i tabellen svarer til nr. på kortet.

M.nr	Helnæs Byvej	Tdr.htk. ⁴
17	Hegningegaard	6-3
18	Østergaard	7-2
34	Rørmosegaard ²	7-2
19	Holmegaard	7-7
33	Stormgaard ³	8-6
20	Søgaard	8-1
21	Stenggaard	7-7

M.nr	Stævnevej	Tdr.htk. ⁴
32	Mosegaard	7-4
22	Dalgaarden	7-7
23	Ellebækgaard	7-4
24	Gammelgaard	8-1
31	Nygaard	8-1
25	Kildegaard ⁵	8-1
26	Lindegaard ⁵	7-5

M.nr	Bøgeskovsvej	Tdr.htk. ⁴
27	Helnæsgaard	6-7
30	Gudmundsdal	9-2
29	Baunehøjgaard	8-1
28	Bøgeskovgaard	9-2
37	Halvgaard ⁵	4-0
36	Nørregaard ⁵	4-3

Noter: 1791: 18 gårde 8 tdr. htk., 1 på 7-4 og 2 på 4 tdr.htk.

1. Langsørsbo / Bogården ikke medregnet.(7-2 tdr. htk)
2. navnet før udflytning ukendt
3. Abkjeldsgaard før udflytning
4. Tdr. htk. som anført i sogneprotokollen i 1844
5. gårde opført af Niels Banner 1666

Størrelsesfordeling i tdr.htk. 1664-1903

	1 - 4	5 - 8	9 -	Gns.
1664	3	13	3	5,8
1844	2	16	3	7,5
1903	15	13	5	4,8

Kilde: Landsbyundersøgelsen

Tdr. hartkorn 1664 - 1905

1664	1688	1844	1905 ¹
131	160	182	179

Kilde: 1.Trap Danmark, øvrige data fra Landsbyundersøgelsen

Befolkningstal 1787 - 1964

1787	1801	1845	1901	1921	1950	1964
281	293	334	480	560	472	384

Kilder: Landsbyundersøgelsen, Trap Danmark, lokalarkivet.

Øvrige data:

Areal før inddæmning: 1237 ha, heraf opdyrket i 1688: 51 %
Areal efter inddæmning (1806) 1312 ha.

Østergård

Foto: Oprindelsesdato ukendt

grund af den uhåndterlige hjulplov, som var meget tung og besværlig at vende. Jo færre vendinger jo mere effektivt kunne markarbejdet gennemføres. Næste artikel vil tage vange-systemet op til en nærmere belysning samt de lokale regler for god opførsel og deres håndhævelse gennem laug-systemet.

Litteratur:

Fyns Amtskommune, 1983. Landsbyregistrering i Fyns Amt: foreløbig orientering. (Historisk atlas.dk/Helnæs)
Carlo Jacobsen: Korte træk af Helnæs Sogns Historie, 2000

Arthur Petersen, Stavnsbaandet, ASA's forlag, 1938
Claus Bjørn et al. (red.): Det danske landbrugs historie 1536 – 1810

Hal Kock et al. (red.) Danmarks Historie, Politikens Forlag

Erik Helmer Nielsen: De gamle gårde på Helnæs, 2000

Erlend Porsmose. Danske Landsbyer, Gyldendal 2008
www.denstoredanske.dk/Danmarks_geografi_og.../hartkorn

da.wikipedia.org/wiki/Hartkorn.

Diverse Googlesøgninger.

KORT NYT

Riffel med kikkertsigte

Foto: hba

Fugleskydning – nu med anlæg

Da der ikke længere er så mange der dyrker fritstående skiveskydning som før hen, og jægerne også bruger skydestok som anlæg, vil forsamlingshuset ved fugleskydningen den 14. juli for-

søge med en klasse, hvor der må skydes med fast anlæg. Og for at både ældre og unge kan deltage vil der også være mulighed for at bruge gevær med kikkertsigte. Jørgen Jørgensen, Abkjeldsgård vil give gode råd og lægger kikkert til.

pd

Fem veje til den perfekte græsplæne – uden arbejde

Kom ind til din forhandler og hør hvordan!

Automower® 305
 Til græsplæner på op til 500 m².
 Vejl. udsalgspris 10.995,-

Automower® 220 AC
 Til græsplæner på op til 1800 m².
 Vejl. udsalgspris 14.995,-

Automower® Solar Hybrid
 Til græsplæner på op til 2200 m².
 Vejl. udsalgspris 19.995,-

Automower® 230 ACX
 Til græsplæner på op til 3000 m².
 Vejl. udsalgspris 19.995,-

Automower® 265 ACX
 Til græsplæner på op til 6000 m².
 Vejl. udsalgspris 31.995,-

Husqvarna

Flemløse Maskinforretning ApS
 Springenbjergvej 15 · 5620 Glamsbjerg · Tlf. 64 72 11 74

Ebberup og Omegns Begravelsesforretning

v/Hasse Dixen
 Nørregade 16 · 5620 Glamsbjerg

Østergades Begravelsesforretning

v/Hasse Dixen
 Østergade 75 · 5610 Assens
 Tlf. 64 71 13 59 · 64 47 10 47
h.dixen@mail.tele.dk

Vi hjælper Dem til rette med alt

Hos os kan De gratis få tilsendt pjecen »Min Sidste Vilje«
Se: www.bedemand.dk

Vi svarer altid på tlf. 64 74 10 47
www.bedemandhassedixen.dk

Salg af gravsten fra egen udstilling
Savværksvej 2G · Glamsbjerg
En af vestfyns største udstillinger

DET SKER JULI 2012

Rubrikker sendes til Poul Dreisler
dreisler@mail.dk · tlf. 24 82 25 30

Gudstjenester i Helnæs Kirke

08. juli	ingen
15. juli	ingen
22. juli	11.00
29. juli	ingen
05. aug.	11.00

Helnæs Lokalhistoriske arkiv

Der er åbent den første lørdag hver måned fra kl. 9.30 til 11.30

Forsamlingshusets Årskalender

Fugleskydning	14. juli
Høstfest	31. august
Generalforsamling	13. nov.
Juletræ	15. december

Bestyrelsen

Invitation

Helnæs petanqueforening spiller hver tirsdag kl. 19.00 på Sportspladsen v. Hegningen. Har du lyst til at prøve spillet, så kom og hyg dig med os. Hilsen Petanqueforeningen

Gåture

1. mandag i måneden kl. 19 fra: August: Lis & Viggo, Strandbakken 35
September: Anette og Jørgen, Lindhovedvej 5.

Menighedsrådet meddeler vedr. Sommerudflugt

Menighedsrådet ved Helnæs Kirke har nu planlagt udflugt den 18. august (og ikke 1. september, som var nævnt i sidste nr. af HP). Se annonce og omtale side 3 og 10.

Helnæs Kultur og Musikforening

14. juli Cabaret – Uta Motz
28. juli Klassisk debut koncert
11. august Jazz i Præstegårdshaven
25. august Four Funen Females
8. september Opera
Alle koncerter begynder kl. 20.00. Det anbefales at reservere plads på 6173 4540
Bliv medlem og spar penge. Se også www.helnæskultur.dk

Fugleskydning i Forsamlingshuset lørdag d. 14. juli

Kaffe og rundstykker fra kl. 9.00. Skydningen fra kl. 10 til kl. 16

Annelises velkendte buffet er åben fra kl. 12.30. Prisen vil som altid være rimelig.

Der vil være forskellige aktiviteter:

De kendte så som tombola, rafflebar, ”gæt kagens vægt” og nogle nye, som vi er ved at finde på. Vi vil nemlig gerne have, at I bliver lidt længere. Kom og vær med. Vi glæder os til at se Jer. *Bestyrelsen*

Helnæs Camping

9.-13. juli. Jollesejlads på Helnæsbugten.

16. 19. 25. juli. Bueskydning. fra 10-12 og fra 14-16.

Uge 29. Kajaksejlads på Helnæsbugten.

24. juli Cirkus Fyr&Flamme (Danmarks mindste Cirkus) giver aftenforestilling

25. juli Workshop (Cirkus Fyr&Flamme) Prøv selv at jonglere, trylle og øve dig i ”diablo”.

Uge 30. Rollespillet: Vikingerne på Helnæs/Helnæs helte.

uge 31. Cirkus Fyr&Flamme. Hele ugen mandag til fredag træner vi alle for at kunne deltage i et brag af en forestilling i Cirkus Fyr&Flamme om fredagen.

Vi træner 2 timer dagligt og du kan efter aftale låne lidt gøgleregj med hjem og øve dig om aftenen.

Helnæs Forsamlingshus Frivillig arbejdskraft:

Har du tid til at bruge et par timer eller mere torsdag d. 12. juli fra kl.17, hvor vi skal stille op til fugleskydningen, så kontakt formand Jørgen på tlf. 6474 1681/mobil 2360 9088 eller på mail hstrand28@hotmail.dk

Der er altid plads til en til...

Bestyrelsen

Godt nyt for krop og sjæl – Gymnastik/Fitness

Borgerhuset starter nyt gymnastikhold for piger i alle aldre i samarbejde med Idrætsforeningen. Vi begynder den 4. september og fortsætter hver tirsdag helt frem til marts 2013.

Glæd dig til at få pulsen op og få arbejdet kroppen igennem til god musik og et godt grin. Instruktør er Charlotte Foss Madsen, der garanterer at gymnastikprogrammet er for alle aldersgrupper. Nærmere information følger i næste nummer af Helnæsposten. De bedste hilsner Borgerhuset og Idrætsforeningen

NORDISK INDBLIK 2012

Maleri, grafik.
Danske, svenske og norske kunstnere udstiller på Helnæs Gl. Præstegård fra 8. juli-8. sept. 2012.

Åbent lø-sø kl. 12-16. Grupper efter aftale.
(Se annonce og tekst side 7).

Søndery Smede- og VVS

v/Karsten Andersen

Tlf. 64 74 10 05
eller 21 67 96 25

FORENINGER

Helnæs Beboerforening

Fmd. Jens Zimmer Rasmussen
Tlf. 6614 8120

Arkivet og Torsdagsklubben

Anne Hansen
Tlf. 6477 1376

Borgerhuset

Fmd. Birgitte Elovær
Tlf. 8692 6068/2327 6858

Helnæs Forsamlingshus

Fmd. Jørgen Nielsen
Tlf. 6474 1681
Udlejning: Bente Haines
bentehaines@hotmail.com
Tlf. 6066 3341

Helnæs Idrætsforening

Fmd. Mogens Rasmussen
Tlf. 2726 1362

Helnæs Jagtforening

Fmd. Peter M. Hansen
Tlf. 6477 1870

Petanque

Fmd. Niels Ellebæk
Tlf. 6477 1307

Skolekredsen for Helnæs Højskole

Anders Lundbeck Rasmussen
Nørrelundsvej 4,
5683 Haarby
Tlf. 6477 1083

Helnæs

Kultur- og Musikforening

Fmd. Marianne Therp
Tlf. 6477 1668 / 2720 1668

Frysehuset

Fmd. Kirsten Nielsen
Tlf. 6477 1500

Helnæs Vandværk

Fmd. Thomas Rasmussen
Tlf. 6477 1347 / 2081 0455

Menighedsrådet

Fmd. Marianne Therp
Tlf. 6477 1668 / 2720 1668

Sognepræst

Anders Lundbeck Rasmussen
Tlf. 6477 1083

Graver

Hanne Albrechtslund
Tlf. 20 53 52 15

Helnæs Tartelet Selskab

Fmd. Poul Dreisler
Tlf. 2482 2530

Helnæs Miljø- og Energiforening

Fmd. Anders Lyng
Tlf. 6477 1804 / 2946 4619

KØB OG SALG

Helnæs Kunst og Håndværk

Så er der åbnet for sommeren - med Outlet og Second Hand tøj til damerne. Desuden kan du finde malerier og grafik af Marian Rune.

Cafeen har åbent med lækker kaffe/the/ - øl/vand, is og kager. Vi har åbent hver dag fra kl. 12.00 - 17.00.

Vel mødt på Stævnevej 9
tlf: 63 73 70 13

Quiltepigernes

Sommerudstilling med masker af gode gaveideer, patchwork, filt og billeder.

Åbent 14.juli-22.juli fra kl. 10-17 alle dage. Strandbakken 35, Helnæs.

(Lov-helnaes35@paradis.dk)

Mindre opbevaringsrum ønskes til leje

Mindre opbevaringsrum lager el. lign. (ca. 20-30 m²) ønskes til leje på Helnæs, til opbevaring af møbler, helst med egen indgang.

Henvendelse Bente og Peter Strandbakken 47

Tlf. 63 73 70 73 eller

mail: bente-peter@c.dk

Udlejes: Ferieapartment

Sælges: Ny børnerejseseng 300 kr., 2 stk. brugte, funktionsdygtige (antikke) brændovne 8000 kr. og 6000 kr. og Originale petroleumskilblampes pr. stk. 800 kr.

Hanne Bess, Bogaarden

Helnæs Byvej 3,

5631 Ebberup

Tlf. 64 77 18 59

Feriehus på Helnæs

Dejligt hus med havudsigt, udlejes. Tlf. 64 77 14 85.

Helnæs Antik.

Skovareal sælges

Skovstykke i Lilleskoven til salg. Der er ikke landbrugspligt på jorden, så den kan ejes af alle med anden matrikel. Eigel 4042 9388

Afgræsning tilbydes

til får/heste mv, i skov og på mark. Bøgeskovsvej 16.

Tlf. 30 48 86 12/ 40 50 97 00.

Pony græsning/pasning tilbydes

Vi tilbyder græsning/pasning og ridning af 2 stk. ponies (stang: 110-140 cm)

Periode: Juli (evt. juni/ august) på Helnæs.

Erfaren hesteejer, mor til 2 rideglade piger, der har redet i 2 år.

Henvendelse Lone Schramm, Lindhovedvej 18

Ring gerne tlf. 64 77 15 06

Hus udlejes

143m² bolig 50m² carport og redskabsrum.

Beliggende Stævnevej 10 Helnæs, 5631 Ebberup

Overtagelse efter aftale.

Kontakt: 64 72 22 72 / 20 27 16 72

Helårshus eller grund søges

Helårshus eller grund til opførelse af helårsbebyggelse på Helnæs søges af yngre familie.

Husets stand og størrelse er ikke afgørende.

Kontaktes på tlf. nr. 3042 5095

DALVÆNGET 10
5610 ASSENS
TLF. 64 71 55 58
BILTLF. 40 11 81 26
E-MAIL:
ERLING@EP-ASSENS.DK

Ruhårede gravhundehvalpe med DKK-stambog sælges

Er klar til deres nye hjem medio maj. Ring for uforpligtende besøg. Pris 6.000,- incl. vac. og chip.

64 72 77 27/ 20 27 16 72

Brudekiste sælges

Buet låg og jernbeslag fra 1867 (mørk grøn)

l.130 cm, h. 68, d. 59, pris 400 kr.

Henv. Ulla Dreisler

tlf. 64771272 el. 24628403

Boks i frysehuset til leje

En 160 liters fryseboks er til leje.

Kr. 250,- i leje pr. halvår.

Kontakt Annelise Larsen på 64 77 15 95

Feriehus udlejes

Ældre bondehus, beliggende helt ugenert med udsigt over Maden, udlejes. tlf. 2143 1190

Party telt udlejes

Stort partytelt 5x12 m. Stort nok til 60-70 personer.

Pris 500,00 for en weekend. tlf. 64 77 14 10

Henning Storm

Go' fest - Go' musik
Søren Navntoft
Tlf. 6477 1612

Gl. Brydegaard

byder velkommen
"Mad fra bunden
- til glæde for munden"

Åbent alle dage kl. 12-21

Bordbestilling på
tlf. 6477 1475

info@gammelbrydegaard.dk
www.gammelbrydegaard.dk

PERSONLIGE

Barnedåb i Helnæs Kirke

Barnets navn: Milan Christian Strandby. Forældre: Rikke Strandby Madsen og Daniel Christian Hansen, Bellevue 4, Assens. Gudmor: Havgerd Niclassen.

Milans oldeforældre var Lydia og Christian (Hjulmand) Hansen. Dåbskjolen er syet af Milans tip-tip-tip-oldeforældre, Kirstine Mikkelsen, da hendes datter, Mathilde, blev døbt i 1894.

Jil Indramning v/Jan Lind

Butik

Åbningstider:

Torsdag - Fredag: Kl. 14-18

Lørdage: Kl. 10-13

Østergade 4

5610 Assens

Tlf. 64 71 23 33

21 64 60 44

Værksted

Åben efter aftale

Stenløsegården 10,

Dømmestrup

5762 Årslev

Tlf. 65 90 23 64

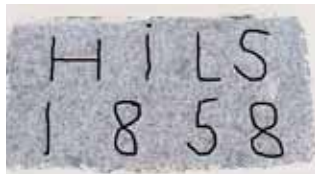
21 64 60 44

ZONETERAPI OG MASSAGE

Bodil Stevnsbo
Brydegårdsvej 11
64 77 16 12

3 brødre – 3 sten

Er der flere af denne slags sten på Helnæs?

Init. Aserhøjgård Foto:Janus Storm

På gavlene på henholdsvis Lindhovedgård og Aserhøjgård, sidder der en sten i gavl af stuehuset.

På Lindhovedgård er indskriften: J L S 1858 – (Jørgen Larsen Storm, som byggede gården i 1858-1859). På Aserhøjgård er indskriften: H J L S 1858 – (Hans Jacob Larsen Storm, som byggede gården samtidig 1858-1859). De to herrer er brødre og de byggede begge gårde i fællesskab, og efter byggerierne var færdige trak de lod om hvilken gård, de hver især

skulle have. (Initialerne er tegnet op på billederne for at tydeliggøre indskriften).

Sidste sommer dukkede der så en lignende sten op på Hegningegård. Denne sten havde indskriften A. St. 1891 – (Anders Storm, som gifte sig til gården i 1846).

Init Hegningegård

Foto: Janus Storm

Efter lidt søgen fandt jeg frem til at Anders er bror til Jørgen Larsen Storm og Hans Jacob Larsen Storm, de er alle født på Dalgård. Stenen fra Anders Storm er, som billedet og årstallet viser noget nyere end de to øvrige sten. Stenen har muligvis siddet i den kampestenslade der var ud til byvejen på Hegningegård, og som muligvis er bygget i 1891.

Init Lindhovedgård
Foto: Janus Storm

Som følge af, at Dalgården, som de 3 brødre stammer fra, ikke findes mere, ved jeg ikke, om der har været en tilsvarende sten der, eller om der er andre steder, her på Helnæs, er placeret sådanne sten. Hvis der er nogle, der ved om der findes tilsvarende sten på gårdene eller husene på Helnæs, vil jeg meget gerne høre om det.

Henvendelse til:

Janus Storm,

tlf. 64 77 18 82,

mail:

lindhovedgaarden@mail.dk

Helnæs Camping

– ud i det blå, ind i det grønne

Åbningstider 9. juli til 5. august
– Alle dage kl. 8.00 til kl. 21.00

Dagligvarer, friskbagt brød og lidt til den søde tand:

Gammeldaws isvafler
hver dag fra kl. 15

Bestil morgenbrødet dagen før,
så sørger vi for,
at det er klar til dig,
når du kommer!

Helnæs Camping | Strandbakken 21
Helnæs, 5631 Ebberup
Tlf. 64 77 13 39 | E-mail: info@helnaes-camping.dk
www.helnaes-camping.dk

Bed & Breakfast i herskabelige omgivelser

Gl. Avernæs
OPHOLD MED MERE END UDSIGT

Helnæsvej 9 • 5631 Ebberup • Tlf. 63 73 73 73 • www.gl-avernaes.dk